

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
polletno 240 Din
celoletno 480 Din
za inozemstvo
mesečno 120 Din, za
celoletno 1440 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
Istoip. peti-vrsta
malih oglasov po 150
in 20, večji oglasov
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vračila po 10 Din
g. Pri večjem g.
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj,
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, neizbrani
pisma se ne vračajo. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2326

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Celovški
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inostrane, Sarajevski št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Proklamacija Nj. Vel. kralja Aleksandra I.

Mojemu dragemu narodu! Vsem Srbom, Hrvatom in Slovencem!

Najvišji narodni in državni interesi ter njihova bodočnost mi zaukazujejo, da se kot vladar in kot sin te zemlje obračam neposredno na narod in da mu odkrito in iskreno povem ono, kar mi v sedanjem trenutku nalaga moja vest in moja ljubezen do domovine.

Prišel je čas,

ko med narodom in kraljem ne more in ne sme biti več posredovalca.

Tekom tolikih prestanih naporov in tolikega potrpljenja, ki sem ga pokazal v izvrševanju svojih visokih dolžnosti, je moja duša trgal obupni klic naših narodnih množic, delavskih in rodoljubnih, toda tudi izmučenih, ki so, vodene po svojem naravnem in zdravem razsodku, že davno videli, da se ne more več iti po potu, po katerem se je dosedaj šlo.

Moja pričakovanja kakor tudi pričakovanje naroda, da bo razvoj našega notranje-političnega življenja prinesel ureditev in konsolidacijo razmer v državi, se niso izpolnili. Parlamentarno delo in vse naše politično življenje dobivata vedno bolj negativno obsežje. Od tega ima narod in država za sedaj samo škodo. Vse koristne ustanove v naši državi, njihov napredek in razvoj celokupnega našega narodnega življenja so s tem prišle v nevarnost. Od takega nezdravega političnega stanja v državi ne trpi samo notranje življenje in napredek, temveč tudi ureditev in razvoj zunanjih odnošajev naše države, kakor tudi okrepitev našega ugleda in kredita v inozemstvu.

Parlamentarizem, ki je kot politično sredstvo po tradicijah mojega nepozabnega očeta ostal tudi moj ideal, so začele zaslepljene politične strasti zlorabljati v taki meri, da je postal zapreka za vsako plodonosno delo v državi. Žalostni razdori in dogodki v Narodni skupščini so omajali v narodu vero v koristnost te ustanove. Sporazumi, pa tudi najbolj običajni odnošaji med strankami in osebami, so postali popolnoma nemogoči. Namesto, da bi parlamen-

tarizem razvijal in krepil duh narodnega in državnega edinstva, pričenja — tak, kakršen je — dovajati do duševnega razsula in narodno razedinjevanja.

Sveta moja dolžnost je, da z vsemi sredstvi čuvam državno in narodno edinstvo. Odločen sem, da to dolžnost izpolnim brez kolebanja do konca.

Čuvati narodno edinstvo in državno celoto, to je najvišji cilj moje vladavine, a to mora biti tudi najvišji zakon za mene in za vsakogar. To mi nalaga moja odgovornost pred narodom in pred zgodovino; to mi nalaga ljubezen do domovine in pieteta napram neštevilnim dragocenim žrtvam, ki so padle za ta ideal. Iskati zdravilo proti temu zlu z dosedanjimi parlamentarnimi izpremami vlade ali pa z novimi zakonodajnimi volitvami, bi pomenilo izgubljati dragoceni čas z brezuspešnimi poizkusi, zaradi katerih smo že izgubili nekoliko zadnjih let.

Iskati moramo nove metode dela ter pripravljati nova pota.

Prepričan sem, da bodo v tem resnem trenutku vsi Srbi, Hrvati in Slovenci razumeli to iskreno besedo svojega kralja in da bodo oni moji najvernejši pomočniki pri mojih bodočih naporih, ki imajo samo en cilj, da se v najkrajšem času doseže ustvaritev onih ustanov, one državne uprave in one državne ureditve, ki bo najbolj odgovarjala splošnim narodnim potrebam in državnim interesom.

Zaradi tega sem odločil in odločujem:

Ustava Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev od 28. junija 1921 se razveljavi. Vsi državni zakoni ostanejo v veljavi, dokler se po potrebi z mojim ukazom ne bodo ukinili. Na isti način se bodo v bodoče ustvarjali tudi novi zakoni.

Narodna skupščina, izvoljena 11. decembra 1927, se razpušča.

S tem, da sporočam to svojo odločitev svojemu narodu, naročam vsem oblastvom v državi, da po njej postopajo, a vsem in vsakomur zapovedujem, da se ji pokoravajo.

Aleksander s. r.

V Belgradu, dne 6. januarja 1929.

Predsednik ministrskega sveta, minister za notranje zadeve, častni adjutant Nj. Vel. kralja, div. general

Peter Živković.

Novi zakoni

Belgrad, 6. januarja. Službene Novine od 6. jan. 1929 objavljajo sledeče zakone:

Zakon o kraljevski oblasti in vrhovni upravi

Ta zakon določa v glavnih obrisih sledeče:

Kralj je nosilec vse oblasti v državi. Zakone izdaja in proglašuje kralj. Kralj odstavlja in postavlja državne uradnike.

Kralj imenuje predsednika in člane ministrskega sveta, kateri so njemu neposredno podčinjeni in odgovorni. Oni vodijo po pooblaščenju kralja vse panoge državne uprave.

Število ministrstev določa kralj. Kralj izdaja in razglasi zakone s kraljevskimi ukazi, ki sami po sebi pomenjajo zakon.

Kralj more sam obtožiti ministre. Ministre sodi državno sodišče, ki je sestavljeno iz treh državnih svetnikov in treh kasacijskih sodnikov, katere imenuje kralj.

Zakon o zaščiti javne sigurnosti in reda v državi

Ta zakon je zelo strog in zelo poostreuje že obstoječi zakon o zaščiti države. Vsi čini, ki so naperjeni proti državi, se kaznujejo odslej s smrtjo ali robijo 20 let.

Prepovedujejo se in razpustijo se vse politične stranke, ki imajo ali versko ali plemensko obeležje.

Osnovanje novih udruženj in nadaljnji obstoj obstoječih društev, ki imajo drugačno obeležje in cilj kakor je gori omenjeno, je vezan na posebno dovoljenje, oziroma velikega župana.

Ako bi se v roku enega meseca to dovoljenje ne zaprosilo, je smatrati, da dotično udruženje ni dovoljeno.

Da li je društvo politično ali ne, to presoja veliki župan.

Shodi se morajo tri dni prej prijaviti z navedbo dnevnega reda.

Ako bi bilo potrebno, da se v katero mesto, občino ali okraj zaradi upostavitve reda pošlje vojska, je vsaka hiša dolžna, da na svoje stroške vojsko vzdržuje.

Poostrenje zakona o tisku

V vseh slučajih, v katerih bi moral urednik, oziroma lastnik, izdajatelj ali tiskarna, ki se pregreši proti določbam obstoječega zakona o tisku, biti obsojen na zapor ali denarno kazen po tem zakonu, velja odslej, da se ta kazen odmeri po določbah poostrenega zakona o zaščiti države, ako odmerja zakon o tisku za tozadevni slučaj blažje kazen.

Zakon o spremembi zakona o oblastnih samoupravah in občinah

Člen I. določa: Vse občinske uprave v vsej državi so z današnjim dnevom razpuščene.

Člen II. določa: V mestih Belgradu, Zagrebu in Ljubljani postavi kraljevski ukaz na predlog ministra za notranje zadeve, novo občinsko upravo.

Člen III. Občinske uprave na deželi, oziroma obč. komisarije postavi takoj veliki župan dotične oblasti.

Člen IV.: Oblastne skupščine in oblastni odbori prenehajo delovati. Njihove posle prevzamejo oblastni komisariji, ki se takoj imenujejo. O njihovem delokrogu izda takoj poslovnik minister za notranja dela.

Prva seja nove vlade

Belgrad, 6. januarja. Danes se je vršila prva seja nove vlade. Predsednik vlade general Živković je izjavil, da nova vlada ne bo podala nobenih izjav in nobenih deklaracij. Vse potrebno bo izšlo v »Službenih Novinah«.

Vsi ministri so že prevzeli svoje rešore in se ves dan nahajajo v svojih mi-

nistrstvih, v katerih se pripravljajo objava cele vrste zakonov.

Konec Narodne skupščine

Belgrad, 6. januarja. Tukaj se nahaja le malo poslancev. Pa tudi ti bodo odšli. Ko so danes hoteli nekateri poslanci v skupščino, jim je komisar skupščine vstop zabranil. Celo predsednik skupščine Ilija Mihačević ni smel v skupščino.

Demokratski parlamentarni klub se je že izselil iz skupščine v prostore belgradskega demokratskega kluba na Terezijah. Vzel je s seboj vse poslovne knjige. Ostali klubi se izselijo danes ali jutri.

V prestolnici

Belgrad, 6. jan. V prestolici vlada popoln red in mir. V vseh ulicah so na-

lepljene proklamacije kralja, pred katerimi stojijo ogromne množice občinstva, ki z napeto pozornostjo čitajo kraljev razglas. Mnogi odobravajo rešitev dolgotrajne državne krize in postavitev nove vlade, izražajo upanje, da se bo odslej delalo gospodarsko na ozdravljenju države.

Vlada bo v prvi vrsti delala na utrjenju in povzdigi gospodarstva.

— Vlada generala Petra Živkovića bo trajala zelo dolgo.

Belgrad, 6. jan. Kakor se čuje, bo vlada generala Petra Živkovića delala v prvi vrsti na utrditvi in povzdigi našega gospodarstva. Vse svoje sile bo vrgla v reševanje gospodarskih vprašanj. Ker je naše gospodarstvo zelo zaženo in je treba ogromnega dela za popravilo obsto-

ječega političnega in gospodarskega stanja, se računa, da bo vlada generala Petra Živkovića trajala zelo dolgo. Že danes je dobila vlada veliko število čestitk od gospodarskih udruženj cele države, ki izražajo svoje veselje nad postavitvijo izvenparlamentarne vlade.

Pomočnik ministra za zunanje zadeve

Belgrad, 6. jan. Minister za zunanje zadeve dr. Voja Marinković je dobil pomočnika v osebi g. generala Kalatovića.

Državni komisarij

Belgrad, 6. jan. Veliko mestnih uprav je že dobilo svoje komisarije in veliki župani so že v mnogih občinah dodelili komisarijem tozadevne svete.

Novi predsednik vlade časnikarjem

Belgrad, 6. jan. (Tel. Slov.) Ko je davi ob 2 odhajal novi ministrski predsednik in notranji minister iz notranjega ministrstva, je na vprašanje Vašega dopisnika, ali bo vlada izdala kako deklaracijo, oziroma kaj je program vlade, odgovoril: »Jaz sem vojak. Upam, da se bo vse izvršilo v dobro kralja in države.«

Ko je ministrski predsednik po 12 odhajal iz dvora, so ga časnikarji vprašali, ali prinaša kake nove zakone. Dejal je: »Čakajte, čakajte, delajte, delajte! Sodite nas po delu.«

Naročajte Slovenca!